

Sygn. akt I CZ 51/11

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa S. R. i T. R.

przeciwko Gminie N.

o stwierdzenie nieważności umowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2011 r.,

zażalenia powodów na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 lutego 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Powodowie T. R. i S. R. wnieśli zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 28 lutego 2011 r., w którym Sąd ten odrzucił ich apelację wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 10 września 2010 r.

Powodowie w apelacji, sporządzonej przez reprezentującego ich adwokata, zawarli wniosek o zwolnienie ich od opłaty sądowej od apelacji. Postanowieniem z dnia 25 października 2010 r. Sąd Okręgowy zwolnił powodów od opłaty od apelacji ponad kwotę 3.000 zł, zaś w pozostałym zakresie wniosek oddalił. Od tego postanowienia powodowie wnieśli zażalenie, które Sąd Apelacyjny oddalił postanowieniem z dnia 10 grudnia 2010 r. Orzeczenie to zostało doręczone pełnomocnikowi powodów w dniu 22 grudnia 2010 r. Następnie Przewodniczący w Sądzie Okręgowym zarządzeniem z dnia 3 stycznia 2011 r. (doręczonym w dniu 10 stycznia 2011 r.) wezwał pełnomocnika powodów do uiszczenia wymaganej opłaty, którą powodowie zapłacili w dniu 14 stycznia 2011 r.

Sąd Apelacyjny uznał, że uiszczenie przez powodów opłaty sądowej od apelacji nastąpiło po upływie tygodniowego terminu, o którym mowa w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (w brzmieniu obowiązującym od dnia 19 kwietnia 2010 r. – jedn. tekst: Dz.U. Nr 90, poz. 594 ze zm., dalej – „u.k.s.c.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c., przepisu ust. 2 tej ustawy (regulującego obowiązek wezwania strony do opłacenia złożonego pisma w razie prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych) nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy

postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym – od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekał sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie.

Należy podzielić stanowisko Sądu Apelacyjnego, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ma zastosowanie także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Częściowe oddalenie wniosku o zwolnienie strony od kosztów sądowych, którego konsekwencją jest konieczność uiszczenia przez stronę opłaty w części, z której nie została zwolniona, nie zmienia charakteru tej opłaty wynikającego z przepisów u.k.s.c., określających jakiej opłacie podlega dane pismo procesowe. Zmienia się jedynie wysokość tej opłaty stosownie do postanowienia sądu określającego zakres zwolnienia strony od kosztów sądowych. Wysokość tej opłaty jest określona wprost w postanowieniu sądu o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych (tak było w rozpoznanej sprawie) albo stanowi określony w tym postanowieniu ułamek lub procent opłaty należnej od danego pisma procesowego, według przepisów u.k.s.c. Wówczas obliczenie wysokości tej opłaty wymaga dokonania prostej operacji matematycznej z uwzględnieniem dwóch czynników: należnej opłaty od pisma procesowego podlegającego opłacie o charakterze stałym lub stosunkowym oraz określonego w postanowieniu o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych ułamka (procentu), w jakim strona została zwolniona z należnej opłaty.

Za zastosowaniem art. 112 ust. 3 u.k.s.c. w razie złożenia zażalenia na postanowienie odmawiające częściowo zwolnienia od kosztów sądowych przemawia wykładnia celowościowa. Celem regulacji zawartej w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. było bowiem dążenie do przyspieszenia przebiegu postępowań sądowych oraz odciążenia sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynika jednoznacznie z przepisów u.k.s.c. oraz orzeczeń sądów w przedmiocie złożonego

przez stronę wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Dążenie do osiągnięcia tych celów jest aktualne także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Należy mieć także na uwadze, że art. 112 ust. 2 u.k.s.c., określający obowiązek przewodniczącego sądu wezwania strony do uiszczenia należnej opłaty po prawomocnym oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ma zastosowanie także w razie częściowego zwolnienia strony od kosztów sądowych i oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałym zakresie. Z tej przyczyny również art. 113 ust. 3 u.k.s.c., wyłączający stosowanie art. 112 ust. 2 tej ustawy, powinien mieć zastosowanie w razie częściowego zwolnienia strony od kosztów sądowych, a nie tylko w razie oddalenia takiego wniosku w całości.

W konsekwencji prawidłowo Sąd Apelacyjny uznał, że termin do uiszczenia opłaty sądowej od apelacji rozpoczął bieg w dniu 22 grudnia 2010 r. (tj. od daty doręczenia pełnomocnikowi powodów odpisu postanowienia oddalającego zażalenie w przedmiocie wniosku o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji) i tym samym upłynął w dniu 29 grudnia 2010 r. Ponieważ powodowie wnieśli opłatę dopiero w dniu 14 stycznia 2011 r., to prawidłowo Sąd Apelacyjny przyjął, że apelacja powodów została opłacona po terminie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. art. 394¹ § 3 k.p.c.